

Polityka realna. Zarys działalności i programu stronnictwa petersburskich realistów (1859-1906) - Zbigniew Markwart

Upadek powstania styczniowego to punkt zwrotny w dziejach polskiej myśli politycznej: „Żadna klęska nie przeorała życia polskiego tak gruntownie, żadna nie zaciążyła z siłą tak niezwykłą na umysłach dwóch co najmniej pokoleń następnych”

Upadek powstania styczniowego to punkt

zwrotny w dziejach polskiej myśli politycznej: „Żadna klęska nie przeorała życia polskiego tak gruntownie, żadna nie zaciążyła z siłą tak niezwykłą na umysłach dwóch co najmniej pokoleń następnych”

Polityka realna. Zarys działalności i programu stronnictwa
petersburskich realistów (1859-1906)

Zbigniew Markwart

wydawca: Ośrodek Myśli Politycznej

ilość stron: 302

Więcej o książkach OMP tu

Rozdział I

U źródeł petersburskiego realizmu politycznego

1. Kształtowanie się polityki ugody pod zaborem rosyjskim po powstaniu styczniowym

Upadek powstania styczniowego to punkt zwrotny w dziejach polskiej myśli politycznej: „Żadna klęska nie przeorała życia polskiego tak gruntownie, żadna nie zaciążyła z siłą takniezwykłą na umysłach dwóch co najmniej pokoleń następnych”. Na świeże jeszcze ślady katastrofy nałożyły się rosyjskie represje, które spadły na Królestwo Polskie i Kresy Wschodnie dawnej Rzeczypospolitej. Dziesiątki tysięcy zesłanych na Syberię i deportowanych w głąb Rosji, kontrybucja nałożona na majątki ziemskie na Kresach, a także zakaz nabywania tam ziemi przez Polaków znacznie naruszyły biologiczne i materialne podstawy bytu narodu. Polityka władz nie ograniczyła się jednak wyłącznie do represji doraźnych, związanych z udziałem w powstaniu. Jej celem była całkowita unifikacja Królestwa, zwanego odtąd Krajem Przywiślańskim, z resztą państwa rosyjskiego. Zadanie to, polegające głównie na likwidacji nawet najdrobniejszych form odrębności polityczno-ustrojowej, powierzono powołanemu w 1864 r. Komitetowi Urządzącemu dla Spraw Królestwa Polskiego (działał do 1871 r.) następowało jednak obejmowanie Kongresówki reformami ustroju dokonywanymi w Rosji po roku 1855, a następnie w latach 1864-1870, które wprowadziły instytucje samorządu terytorialnego (choć z ograniczonymi kompetencjami) oraz umożliwiły powstawanie organizacji społecznych, gospodarczych i kulturalnych. Tego rodzaju działalność była tu na mocy praw wyjątkowych zabroniona.

Jednakże zamierzeniem władz była nie tylko prawno-ustrojowa unifikacja Polski z resztą imperium. Ideałem było całkowite

wynarodowienie Polaków, doprowadzenie do sytuacji, „kiedy, jak przepowiadał Apuchtin, matka Polka nad kołyską dziecka zawodzić będzie pieśń rosyjską”. Polityka rusyfikacji zmierzająca do zniszczenia kultury i tradycji polskiej, a polegająca na drastycznych ograniczeniach dla języka polskiego, krępowaniu swobody działalności Kościoła katolickiego, niedopuszczaniu do jakichkolwiek form samodzielnych inicjatyw społecznych oraz usuwaniu Polaków z zajmowanych stanowisk w administracji i innych instytucjach państwowych, objęła urzędy, sądownictwo, a nawet instytucje prywatne. Szczególnie uderzała ona w szkolnictwo, które już od 1866 r. poczęto rusyfikować, doprowadzając w 1871 r. do tego, że język polski stał się tylko jednym z przedmiotów nadobowiązkowych. Celowo także nie tylko likwidowano, ale też ograniczano powstawanie nowych szkół, zarówno wyższych jak i elementarnych, w myśl hasła: dogłupit Polszu do urownia Rossiji.

przeczytaj cały fragment książki

przejrzyj spis treści książki

